

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. birželio 20 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Sigitos Rudėnaitės (kolegijos pirmininkė ir pranešėja), Antano Simišio ir Algirdo Taminsko,

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „A&A Finance“ kasacinį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. lapkričio 16 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „A&A Finance“ ieškinį atsakovams U. R., E. R., D. R., I. Ž., J. T., dalyvaujant trečiajam asmeniui, nepareiškiančiam savarankiškų reikalavimų, A. U., dėl žalos atlyginimo.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių vandens transporto priemonės faktinio valdytojo deliktinės civilinės atsakomybės sąlygas, valdymą perleidusių asmenų solidariosios atsakomybės ir nepilnamečio asmens tėvų subsidiariosios atsakomybės atsiradimo sąlygas, įrodymų tyrimo ir vertinimo taisyklės, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovė prašė teismo: 1) priteisti solidariai iš atsakovų U. R., I. Ž. ir J. T. 3516,55 Eur žalos atlyginimo už ieškovei priklausančio turto sugadinimą, 5 proc. dydžio metines palūkanas nuo bylos iškėlimo teisme iki teismo sprendimo visiško įvykdymo, bylinėjimosi išlaidų atlyginimą; 2) atsakovei U. R. neturint pakankamai turto ar uždarbio, priteisti šias sumas subsidiariai iš atsakovų – nepilnametės U. R. tėvų E. R. ir D. R.
3. Ieškovė ieškinį grindė Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – [CK](#)) 6.246–6.249, 6.263, 6.270, 6.276 straipsnių nuostatomis. Ji nurodė, kad 2019 m. liepos 28 d. Elektrėnų sav. vandens telkinyje susidūrė du vandens motociklai – SEA DOO SPARK 2UP 900HO priklausantis ieškovei, vairuojamas leidimą (teisę) vairuoti turinčio ieškovės darbuotojo A. U., ir „Bombardier SeaDoo“, priklausantis atsakovei I. Ž., vairuojamas atsakovės U. R., kuri neturėjo teisės vairuoti vandens transporto priemonę. Įvykio metu ženkiai apgadintas ieškovės vandens motociklas, jo remonto išlaidos šios bylos nagrinėjimo metu galiojančiomis kainomis siekia 3516,55 Eur be PVM. Įvykis įvyko ir turtas buvo sugadintas dėl atsakovų kaltės. Atsakovė U. R. ne tik neturėjo teisės vairuoti vandens transporto priemonę, taigi didesnio pavojaus šaltinį valdė neteisėtai, bet ir nemokėjo, neturėjo reikiamų įgūdžių, kad suvaldytų didesnio pavojaus šaltinį ir taip galbūt išvengtų žalos ar ją sumažintų. Prie tokio neteisėto valdymo prisidėjo tiek motociklo savininkė – atsakovė I. Ž., suteikdama leidimą savo vyrui atsakovui J. T. jį valdyti ir priimti visus su tuo susijusius sprendimus, tiek J. T., faktiškai perleisdamas valdymą U. R. Šie atsakovai pripažįsta, kad žinojo ir suprato, jog nepilnametė nei teisės, nei patirties valdyti vandens motociklą neturi. Kadangi U. R. neturėjo civilinio veiksnio, už jos veiksmus ir padarytą žalą pagal įstatymą kartu atsako tėvai – atsakovai E. R. ir D. R., kurie nebuvo pakankamai rūpestingi ir atidūs, kad būtų galima išvengti žalos, – davė leidimą didesnio pavojaus šaltinį valdyti tokios teisės ir reikiamų įgūdžių neturinčiai nepilnamečiai. Šie atsakovai pažeidė įstatymo reikalavimus, netinkamai įgyvendino savo, kaip tėvų, valdžią, taigi yra kalti dėl jų dukters veiksmis padarytos žalos. Ieškovė neturi duomenų apie nepilnametės atsakovės finansines galimybes atlyginti įmonei žalą.
4. Ieškovė nurodė, kad egzistuoja priežastinis ryšys tarp atsakovų veiksmų ir įmonės patirtų nuostolių. Įvykio ir žalos būtų buvę galima išvengti, jei atsakovei U. R. nebūtų buvęs suteiktas leidimas ir galimybė vienai vairuoti vandens motociklą. Tikėtina, kad, turėdama reikiamą kvalifikaciją, įgūdžius ir patirtį, atsakovė U. R. būtų išvengusi susidūrimo (pasukdama vairą į kitą pusę, laiku sustabdydama, pakeisdama plaukimo kryptį ar pan.).

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

5. Vilniaus miesto apylinkės teismas 2021 m. birželio 15 d. sprendimu ieškinį atmėtė.
6. Teismas vadovavosi [CK 6.270 straipsnio](#) 5 dalies nuostatomis, įvertinęs, kad įvykio metu susidūrė du vandens motociklai, t. y. sąveikavo du

didesnio pavojaus šaltiniai, nusprendė, jog žala atlygintina bendrais pagrindais. Teismas nurodė, kad kai dėl kelių didesnio pavojaus šaltinių sąveikos kaltas vienas iš valdytojų, tai žalą turi atlyginti kaltasis didesnio pavojaus šaltinio valdytojas, o kai dėl didesnio pavojaus šaltinių sąveikos kalti keli tų šaltinių valdytojai, tai žalą turi atlyginti kaltieji valdytojai priklausomai nuo kiekvieno iš jų kaltės laipsnio, išreikšto procentais.

7. Teismas vertino 2019 m. liepos 28 d. įvykio aplinkybes, ieškovės argumentų, kad jis įvyko dėl to, jog atsakovė U. R. neturėjo teisės ir nemokėjo vairuoti, suvaldyti vandens motociklo, bei atsakovų argumentų, kad įvykis įvyko dėl netinkamo A. U. elgesio vandenyje (jis vandens motociklu suko ratus, taip sukeldamas bangas, ir nepastebėjo U. R.), pagrįstumą.
8. Teismas nustatė, kad: A. U. turėjo galiojantį Lietuvos saugios laivybos administracijos 2017 m. birželio 15 d. išduotą motorinio pramoginio laivo laivavedžio kvalifikacijos liudijimą, suteikiantį teisę vidaus ir pakrančių vandenyse valdyti motorinius ir pramoginius laivus – motorinius ir sportinius katerius; vandens motociklas, kurį 2019 m. liepos 28 d. vairavo A. U., yra sportinio tipo, skirtas triukams, manevrams atlikti; A. U. buvo įsijungęs praplėsto valdymo VTSTM režimą, kuris palengvina triukus – darant posūkius leidžia motociklo nosį greičiau iškelti iš vandens ar ją panardinti; atsakovė U. R. vairavo vandens motociklą su mokomuoju raktu, ribojančiu apsakas; atsakovei E. R. taikyta administracinė atsakomybė pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusizengimų kodekso (toliau – ANK) 73 straipsnio 1 dalį (įspėjimas) už tai, kad ji leido vairuoti vandens motociklą savo nepilnametei dukteriai U. R. žinodama, kad ši neturi teisės vairuoti transporto priemonę, dėl to netinkamai įgyvendino teises ir pareigas į tėvų valdžią ir panaudojo ją prieš vaiko interesus; nei ginčo įvykį tiriant ikiteisminio tyrimo metu, nei Lietuvos transporto saugos administracijoje nebuvo nustatytas įvykio kaltininkas, taip pat nenustatyta, kad A. U. netinkamai manevravo; ikiteisminis tyrimas atsisakyta pradėti, be kita ko, įvertinta aplinkybė, kad taisyklės galėjo pažeisti U. R., tačiau baudžiamasis procesas dėl jos negali būti pradėtas dėl anžiaus; administracinio nusizengimo teiseną nepraadėta, nes nepakako įrodymų konstatuoti, jog A. U. nesilaikė Europos vidaus vandenų kelių laivybos taisyklių reikalavimų (nepraleido kito vandens motociklo ar netinkamai manevravo vandens telkinyje ir tokiais veiksmais padarė ANK 406 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą pažeidimą).
9. Įvertinęs bylos duomenis (ikiteisminio tyrimo metu kaip liudytojo apklausto A. U. parodymus, jo paaiškinimus, duotus Lietuvos transporto saugos administracijos Priežiūros departamento Vilniaus skyriui, ikiteisminio tyrimo metu duotus E. R. paaiškinimus, liudytojos K. J. paaiškinimus, L. Č. paaiškinimus, VŠĮ Klaipėdos laivybos tyrimų centro eksperto habil. dr. profesoriaus tolimojo plaukiojimo kapitono V. P. išvadą, A. U. paaiškinimus teismo posėdžio metu, liudytojo M. S. paaiškinimus dėl praplėsto valdymo VTSTM režimo suteikiamų galimybių, šio liudytojo ir atsakovo J. T. paaiškinimus dėl mokomojo rakto ribojimų, atsakovės U. R. paaiškinimus teismo posėdžio metu), teismas konstatavo, kad neįrodyti teiginiai, jog U. R. plaukė labai dideliu greičiu, netinkamai manevravo. Teismo vertinimu, U. R. greitis iki susidūrimo galėjo būti nuo 20 km/h iki 50 km/h, ji plaukė tiesia trajektorija, o A. U. keitė savo judėjimo trajektoriją, nebuvo pakankamai budrus plaukimo metu. Dėl greito susidūrimo U. R., labiausiai tikėtina, negalėjo imtis būtinų veiksmų susidūrimui išvengti, juolab kad ir pats A. U. nespėjo išvengti susidūrimo.
10. Teismas padarė išvadą, kad A. U. laikytinas asmeniu, kuris kaltas dėl susidūrimo ir patirtos žalos. Nors U. R. neturėjo teisės vairuoti vandens motociklo, šiuo konkrečiu atveju, įvertinus A. U. ir U. R. susidūrimo mechanizmą, ši aplinkybė neturėjo reikšmės žalai atsirasti.
11. Dėl kitų argumentų, nurodęs, kad jie neturi reikšmės bylai teisingai išnagrinėti, teismas nepasisakė, ieškinį atmetė.
12. Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi ieškovės apeliacinį skundą, 2021 m. lapkričio 16 d. nutartimi paliko nepakeistą Vilniaus miesto apylinkės teismo 2021 m. birželio 15 d. sprendimą, taip pat 2021 m. birželio 29 d. ir 2021 m. liepos 7 d. papildomus sprendimus, kuriais atitinkamai išspręstas atsakovių E. R. ir I. Ž. bylinėjimosi išlaidų atlyginimo klausimas.
13. Kolegija atmetė kaip neįrodytus ieškovės argumentus, kad dėl įvykio vandenyje yra atsakinga nepilnametė U. R., nes būtent jos veika sukėlė žalingus padarinius. Kolegijos vertinimu, pirmosios instancijos teismas ištyrė visus įrodymus, kurie buvo pateikti byloje. Kadangi nebuvo tirtas U. R. veikos pavojingumas, o kompetentingos institucijos pateikė išvadą tik dėl trečiojo asmens A. U. veikos vertinimo, tai objektyviai lėmė didesnę dėmesį šio asmens veiklos tyrimui. Tai, kad U. R. valdė didesnio pavojaus šaltinį ir neturėjo įstatymo reikalaujamo amžiaus valdyti tokią transporto priemonę, neturėjo reikiamos kvalifikacijos, yra teisinė prielaida spręsti dėl atsakingų asmenų atsakomybės už viešosios teisės normų pažeidimą, bet savaime nepatvirtina deliktinės civilinės atsakomybės.
14. Atsakovei E. R. skirtas įspėjimas už tai, kad ji leido vairuoti vandens motociklą savo nepilnametei dukteriai žinodama, jog ši neturi teisės vairuoti transporto priemonę, netinkamai įgyvendino teises ir pareigas į tėvų valdžią ir panaudojo ją prieš vaiko interesus, tokiais savo veiksmais padarydama nusizengimą, nurodytą ANK 73 straipsnio 1 dalyje. Kolegija pažymėjo, kad aplinkybė dėl netinkamo tėvų valdžios panaudojimo nėra susijusi priežastiniu ryšiu su ieškovei kilusia žala ([CK 6.247 straipsnis](#)). Nustačius atsakovės U. R. veikos neteisėtumą dėl įvykio, būtų galima spręsti dėl jos tėvų atsakomybės pagal [CK 6.276 straipsnio 2](#) dalį.
15. Kolegija nurodė, kad, pagal Europos vidaus vandenų kelių laivybos taisyklių, priimtų Jungtinių Tautų Europos ekonomikos komisijos Vidaus transporto komiteto 1985 m. lapkričio 15 d. rezoliucija Nr. 24, 6.03 ir 6.03 bis straipsnius, jeigu du laivai plaukia besikertančiais kursais taip, kad gali kilti susidūrimo pavojus, laivas, kuris mato kitą laivą prie dešiniojo borto, privalo duoti jam kelią ir, jeigu leidžia aplinkybės, išvengti jo kurso kirtimo iš priekio. Bet laivas, kuris plaukia dešiniąja farvaterio puse, privalo toliau judėti savo kursu. Ši taisyklė netaikoma mažiesiems laivams kitų laivų atžvilgiu.
16. Atsižvelgdama į tai, kad ieškovei priklausanti vandens motociklą vairavęs A. U. pats paaiškino, jog jam buvo kliūtis iš dešinės, kolegija nusprendė, kad pirmosios instancijos teismas padarė teisingą išvadą dėl atsakovės U. R. veikos teisėtumo deliktinės atsakomybės požiūriu. Ieškovės argumentai dėl atsakovės U. R. valdomos transporto priemonės, kuri lėkė dideliu greičiu, yra paneigti liudytojų parodymais, kurių objektyvumą patvirtina aplinkybė, kad vandens motociklas buvo su mokomuoju raktu, ribojančiu apsakas. Liudytojo V. K. parodymų dėl atsakovės valdyto motociklo greičio teismas nevertino kaip tinkamos įrodinėjimo priemonės, nes jie nėra pagrįsti objektyviais greitį matuojančiais įrenginiais.
17. Aplinkybė, kad A. U. nebuvo nubaustas administracine tvarka, kolegijos vertinimu, nepaneigia pirmosios instancijos teismo išvados, kuri buvo padaryta išsamiai ištyrus įrodymus, kad labiau tikėtina, jog dėl atsiradusios žalos yra kaltas A. U., nepaneigia jo civilinės deliktinės atsakomybės.

18. Kolegija laikė nepagrįstu argumentą, kad VŠĮ Klaipėdos laivybos tyrimų centro eksperto habil. dr. V. P. išvados yra nepatikimos dėl objektyvumo stokos. Specialisto išvada buvo pateikta įvertinus byloje esančią medžiagą, kurios pagrindas buvo Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Elektrėnų policijos komisariato atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą (tyrimo medžiagos Nr. M-1-01-49921-19) medžiaga. Dėl Lietuvos transporto saugos administracijos priežiūros departamento Vilniaus skyriaus vyriausiojo inspektoriaus S. T. 2020 m. kovo 18 d. sprendimo dėl administracinės teisenos nepraėjimo kolegija nurodė, kad jame užfiksuotos aplinkybės neturi oficialaus rašytinio įrodymo galios, nes tyrimas nebuvo atliktas pagal administracinės teisenos procedūras, užbaigiant jį iš esmės, nebuvo vertinamos aplinkybės, siekiant nustatyti kaltininką, sprendimas priimtas nesilaikant ANK nustatytos tvarkos, jis neatitinka formos reikalavimų.
19. Kolegija atmetė kaip nepagrįstą argumentą, kad pirmosios instancijos teismas nepasisakė dėl ieškinio reikalavimų – nenustatė visų atsakovų civilinės atsakomybės sąlygų pagal [CK 6.263 straipsnį](#), pažeidė įrodymų tyrimo ir vertinimo taisykles. Byloje konstatavus trečiojo asmens A. U. deliktinės atsakomybės sąlygas, nėra teisinių prielaidų bendraatsakovių veikos teisinei kvalifikacijai. Nei atsakovės U. R. anžius, nei vandens motociklo valdymo įgūdžiai, nei tai, kad atsakovė neturėjo pramoginio laivo laivavedžio kvalifikacijos, kolegijos vertinimu, nebuvo sąlygos, kurios paveikė dviejų vandens motociklų susidūrimą. Atsižvelgiant į tai, kad dėl įvykio nėra nustatyta atsakovės U. R. neteisėta veika ir nenustatytas priežastinis ryšys su kilusiomis pasekmėmis, pasireiškusiomis ieškovės turto sugadinimu, bendraatsakoviams deliktinė teisinė atsakomybė nekyla.
20. Kolegija pažymėjo, kad [CK 6.270 straipsnio](#) 1 dalis netaikoma tais atvejais, kai sąveikauja keli didesnio pavojaus šaltiniai ir atsiranda žala. Kai žala dėl dviejų ar daugiau transporto priemonių sąveikos padaroma pačiam transporto priemonės valdytojui (valdytojams), jiems vienas kito atžvilgiu kyla atsakomybė su kalte ([CK 6.270 straipsnio](#) 5 dalis).
21. Byloje nebuvo nustatytas vandens transporto priemonę valdžiusios atsakovės veikos neteisėtumas ir priežastinis ryšys su ieškovės turto sugadinimu, todėl, kaip nurodė kolegija, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. balandžio 19 d. nutartyje baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-49-788/2016 pateikti išaiškinimai (kad davimas vairuoti transporto priemonę tokios teisės neturintiems asmenims pažeidžia imperatyvias viešosios teisės normas, todėl yra neteisėtas, civilinės atsakomybės požiūriu tai yra neteisėti veiksmai ([CK 6.246 straipsnio](#) 1 dalis); šių viešosios teisės normų pažeidimas gali lemti pažeidėjo civilinę atsakomybę, jei yra nustatomos likusios civilinės atsakomybės sąlygos) nekeičia šios bylos rezultato. 2017 m. vasario 22 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. 3K-3-56-969/2017](#), kurioje žala atsirado per eismo įvykį susidūrus automobiliui ir motociklui, kasacinis teismas nurodė, kad eismo įvykis įvyko dėl dviejų didesnio pavojaus šaltinių (transporto priemonių) – automobilio ir motociklo – susidūrimo, todėl teisę į žalos atlyginimą ieškovas galėtų būti laikomas įgijusiu tik tuo atveju, jei būtų nustatytos bendrosios būtinios civilinės atsakomybės sąlygos – neteisėta veika, atsiradusi žala, priežastinis ryšys tarp neteisėtos veikos ir žalos bei kaltė.
22. Ieškovei siekiant įrodyti kitokią U. R. vandens motociklo judėjimo trajektoriją, paneigti teismo nustatytas aplinkybes dėl trečiojo asmens A. U. kaltės, kolegija pažymėjo, kad bylos medžiaga patvirtina, jog U. R. į kitą krantą atplaukė tiesia trajektorija, nedideliu greičiu, nepažeisdama transporto priemonių judėjimo vandenyje reikalavimų. Ji neplaukė prie trečiojo asmens, ta pačia tiesia trajektorija, kuria atplaukė, grįžo „koridoriaus“ viduriu į krantą, kuriame buvo bendraatsakovių poilsio vieta.
23. Kolegija laikė, kad byloje nesant objektyvių įrodymų, galinčių neginėjamai patvirtinti vieno iš valdytojų kaltę, pirmosios instancijos teismas, sprenddamas dėl kaltės, galėjo vertinti ir kitas vandens motociklų valdytojų elgesio vandenyje įpročius nustatyti reikšmingas aplinkybes. 2020 m. birželio 11 d. antstolio D. T. faktinių aplinkybių konstatavimo protokole užfiksuoti trečiojo asmens A. U. asmeninėje „Youtube“ paskyroje esantys vaizdo įrašai, kuriuose matyti vandens motociklais agresyviai plaukiojantys ir pavojingus triukus vandenyje atliekantys vyrai. A. U. patvirtino, jog šiuose vaizdo įrašuose užfiksuotas jis pats su draugais. Kolegija nurodė, kad šis įrodymas gali apibūdinti asmeninę tipinę elgseną tam tikroje situacijoje, bei pažymėjo, kad liudytojų K. J. ir D. J. (D. J.) parodymai, jog prieš pat įvykį trečiasis asmuo su sportinio tipo vandens motociklu, įsijungęs triukams daryti pritaikytą praplėsto valdymo VTS™ režimą, plaukiojo agresyviai, darė „saulutes“, taip keldamas bangas, buvo nuoseklūs ir iš esmės atitiko kitus byloje surinktus įrodymus.
24. Kolegija nurodė, kad trečiojo asmens teiginys, jog prieš smūgį jis buvo pristabdęs, prieštarauja byloje esantiems įrodymams (trečiojo asmens paaiškinimams 2020 m. spalio 28 d. teismo posėdžio metu, kad vandens motociklas dėl savo savybių niekada nesustoja ir įvykio metu jis judėjo; VŠĮ Klaipėdos laivybos tyrimų centro eksperto habil. dr. tolimojo plaukiojimo kapitono V. P. 2020 m. liepos 27 d. išvadoms (kad pagal medžiagoje pateiktas nuotraukas ir jose matomus vandens motociklų pažeidimus susidūrimas galėjo įvykti tik vandens motociklui SEA DOO SPARK 2 UP 900HO judant, A. U. paaiškinimams tyrėjai (kuriuose nėra nurodyta, kad A. U. specialiai stabdė vandens motociklą apsisukęs arba kad vandens motociklas sukosi (arba suko ratus) ne varomas variklio).
25. Kolegija konstatavo, kad trečiasis asmuo nebuvo pakankamai atidus ir tinkamai nestebėjo aplinkos, nepraleido kliūtis iš dešinės, nes pripažino nematęs plaukiančios atsakovės U. R.. Kolegija laikė neįrodyta atsakovės poziciją, kad labiau tikėtina, jog turėdama reikiamą kvalifikaciją, įgūdžius ir patirtį atsakovė U. R. būtų išvengusi susidūrimo (pasukdama vairą į kitą pusę, laiku sustabdydama, pakeisdama plaukimo kryptį ar pan.). Remiantis Europos vidaus vandenų kelių laivybos taisyklių 1.05 punktu, jei trečiasis asmuo A. U. būtų buvęs atidus, apdairus ir turėjęs pakankamą praktinių įgūdžių, būtų išvengęs susidūrimo.
26. Aplinkybių dėl žalos dydžio kolegija netyrė, nes nenustatyta atsakovės U. R. kaltė dėl įvykio, kurio metu buvo apgadintas ieškovės vandens motociklas. Nesant teisės pažeidimo sudėties, nuostolių dydžio aplinkybė tampa teisiskai nereikšminga.
27. Kolegija konstatavo, kad pirmosios instancijos teismo sprendime atsakyta į esminius bylos nagrinėjimo metu keltus klausimus bei įvertinti pagrindiniai faktiniai ir teisiniai nagrinėto ginčo aspektai. Teismas, konstatuodamas, kad ieškovės nurodytos aplinkybės dėl atsakovės U. R. kaltės yra neįrodytos, pakankamai motyvavo sprendimą, remdamasis byloje nustatytomis faktinėmis aplinkybėmis, teisiniu reglamentavimu, teismų praktika. Iš sprendimo turinio aišku, kokiais argumentais remdamasis teismas netenkino ieškinio. Ieškovė pateikė išsamų apeliacinį skundą, pareikšdama aiškią kritiką dėl sprendimo motyvų, taigi suprato sprendimo esmę.
28. Nesant nustatytos teisės pažeidimo sudėties dėl paties įvykio, kitų atsakovų kaltė, kuri pasireiškė viešosios teisės pažeidimais (netinkamas tėvų valdžios panaudojimas, leidimo valdyti vandens transporto priemonę suteikimas, neturint teisės tokią transporto priemonę valdyti), kaip nurodė kolegija, nepaveikė deliktinės atsakomybės kilimo sąlygų.

29. Kasaciniu skundu ieškovė prašo panaikinti Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. lapkričio 16 d. nutartį ir perduoti bylą iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
- 29.1. Teismai pažeidė [CK](#) 6.246–6.248, 6.263, 6.270 straipsnių nuostatas, nepagrįstai pripažino, kad atsakovės U. R. veiksmai – didesnio pavojaus šaltinio (vandens motociklo) valdymas nesulaukus įstatymo reikalaujamo amžiaus ir neturint reikiamos kvalifikacijos – nelaikytini neteisėta veika. Ieškovės įsitikinimu, vien vandens motociklo valdymas įvykio metu buvo neteisėtas ([CK](#) 6.263 straipsnis, generalinis deliktas), pažeidžiantis imperatyviasias teisės normas ir viešąją tvarką. Apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai vertino vien tai, ar U. R., valdydama didesnio pavojaus šaltinį, nepažeidė (negalėjo pažeisti) Europos vidaus vandenų kelių laivybos taisyklių nuostatų.
- 29.2. Teismai nepagrįstai neišsprendė ieškovės reikalavimų, keliais deliktinės atsakomybės pagrindais ([CK 6.263 straipsnis](#), 6.270 straipsnio 3 dalis) pareikštų atsakovams – nepilnametės U. R. tėvams E. R., D. R. ir teisėtiems U. R. valdyto vandens motociklo savininkams J. T. ir I. Ž., nenustatinėjo jų atsakomybės sąlygų, pažeidė Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#)) 329 straipsnio 2 dalies 7 punkto nuostatas. E. R., D. R. kaip atsakovai patraukti ne tik kaip subsidiariai atsakingi pagal [CK](#) 6.276 straipsnį, bet ir buvo keliamas jų pačių deliktinės atsakomybės klausimas pagal [CK](#) 6.263 straipsnį, esant konstatuotam jų netinkamo tėvų valdžios panaudojimo faktui. J. T. ir I. Ž. atsakomybės klausimas keltas dėl to, kad jie neteisėtai perdavė nepilnametei faktinį vandens motociklo valdymą, jai neturint tokios teisės.
- 29.3. Apeliacinės instancijos teismo išvada, kad, byloje konstatavus A. U. deliktinės atsakomybės sąlygas, nėra teisiinių prielaidų bendraatsakovių veikos teisei kvalifikacijai, nesuderinama su bendraisiais civilinio proceso principais, iš esmės pažeidžia ieškovo teisę į teisminę gynybą ir ieškinio dalyką. A. U. byloje buvo trečiasis asmuo, jam ieškovė nereikšė jokių reikalavimų.
- 29.4. Teismų procesiniais sprendimais iš esmės buvo pažeista generalinio delikto taisyklė, įtvirtinta [CK 6.263 straipsnio](#) 1 dalyje, nes teismai ignoravo prieš įvykstant ginčo eismo įvykiui atsakovų E. R., D. R. netinkamo tėvų valdžios panaudojimo faktą, atsakovų J. T., I. Ž. faktinio didesnio pavojaus šaltinio valdymo perdavimą nepilnametei, neturinčiai patirties ir reikiamos kvalifikacijos. Teismai neatsakė į ieškovės keltus klausimus, ar leidimas nepilnametei vienai valdyti didesnio pavojaus šaltinį, taip pat šio šaltinio perdavimas sukelia atsakovams civilinę atsakomybę už žalą, atsiradusią tokio valdymo metu susidūrus su kitu vandens motociklu, ar teisės ir reikiamos kvalifikacijos bei patirties valdyti vandens transporto priemonę neturėjimas gali būti (tiesiogiai ar netiesiogiai) susijęs su šia žala. Neteisėtas atsakovų veikimas (viešosios tvarkos, imperatyviųjų teisės normų reikalavimų nepaisymas) buvo tiesiogiai susijęs su eismo įvykiu.
- 29.5. Nepagrįsta apeliacinės instancijos teismo išvada, kad šiam ginčui ir bylos galutiniam rezultatui neaktualūs išaiškinimai Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. balandžio 19 d. nutartyje baudžiamojoje byloje [Nr. 2K-7-49-788/2016](#), pagal kuriuos neteisėtai, pažeidžiant viešosios teisės normas, atlikti asmens, leidusio vairuoti transporto priemonę, ir neteisėtai transporto priemonę vairavusio asmens (transporto priemonės valdytojo) veiksmai su eismo įvykio metu padaryta žala susiję faktiniu ir teisiniu priežastiniu ryšiu; žala padaryta jų bendrais veiksmais, todėl užtraukia solidariąją civilinę atsakomybę. Vadovaudamasis šiais išaiškinimais, nors ir padaręs išvadą, kad nebuvo nustatytas atsakovės U. R. veikos neteisėtumas, priežastinis ryšys su ieškovės turto sugadinimu, teismas turėjo spręsti dėl kitų atsakovų (E. R., D. R., J. T., I. Ž.) atsakomybės. Teismas nepagrįstai nukrypo nuo išaiškinimų pirmiau nurodytoje byloje.
- 29.6. Nepagrįsta apeliacinės instancijos teismo išvada, kad tai, jog U. R. valdė didesnio pavojaus šaltinį neturėdama įstatymo reikalaujamo amžiaus valdyti tokią transporto priemonę bei kvalifikacijos, kaip nurodo ieškovė, valdė didesnio pavojaus šaltinį pažeisdama viešąją tvarką, imperatyvius įstatymo reikalavimus, yra teisinė prielaida spręsti dėl atsakingų asmenų atsakomybės už viešosios teisės normų pažeidimą, bet tai savaime neveikia deliktinės civilinės atsakomybės. Ši išvada nesuderinama su [CK](#) 6.263, 6.151, 6.157 straipsnių nuostatomis, prieštarauja kasacinio teismo išaiškinimams 2016 m. balandžio 19 d. nutartyje baudžiamojoje byloje [Nr. 2K-7-49-788/2016](#), pagal kuriuos davimas vairuoti transporto priemonę tokios teisės neturintiems asmenims pažeidžia imperatyvias viešosios teisės normas, todėl yra neteisėtas, civilinės atsakomybės požiūriu tai yra neteisėti veiksmai; viešosios teisės normų pažeidimas gali lemti pažeidėjo civilinę atsakomybę, jei yra nustatomos likusios civilinės atsakomybės sąlygos. Nagrinėjamos bylos atveju teismai nepagrįstai nenustatinėjo kitų atsakovų atsakomybės sąlygų, ignoravo viešosios teisės pažeidimus visų atsakovų deliktinės atsakomybės sąlygų kontekste.
- 29.7. Teismai, pripažinę, kad dėl įvykio bei žalos yra kaltas vien trečiasis asmuo A. U., ir atmetę ieškinio reikalavimus visiems atsakovams, nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išaiškinimų (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. balandžio 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje [Nr. 2K-7-49-788/2016](#), 2020 m. kovo 12 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-59-1075/2020), taip pat nuo Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo išaiškinimų (kad nors didesnio pavojaus šaltinio valdytojo kaltais veiksmais, kurie sudarė prielaidas kitam asmeniui neteisėtai užvaldyti (lengviau užvaldyti) didesnio pavojaus šaltinį, žala tiesiogiai ir nepadaroma, tačiau jais gerokai padidinama žalos atsiradimo rizika. Tai reiškia, kad nors tokie didesnio pavojaus šaltinio valdytojo veiksmai ir nėra vienintelė žalos, padarytos tuo didesnio pavojaus šaltiniu, atsiradimo priežastis, jie, kartu su kito asmens neteisėtais veiksmais panaudojant didesnio pavojaus šaltinį, lemia žalos atsiradimą) (Konstitucinio Teismo 2013 m. gruodžio 6 d. nutarimas Nr. 43/2011 “Dėl didesnio pavojaus šaltinio valdytojo atsakomybės”).
- 29.8. Teismai, padarę pirmiau nurodytus pažeidimus, nepagrįstai nenustatinėjo žalos fakto ir dydžio, kuriuos patvirtina bylos duomenys, taip pat priežastinio ryšio tarp atsakovų neteisėtų veiksmų – vandens motociklo valdymo perdavimo, leidimo valdyti ir paties valdymo – ir įvykio bei ieškovės patirtos žalos (turto sugadinimo). Net tuo atveju, jei pagrįstai būtų nustatyta trečiojo asmens kaltė dėl įvykio, tai savaime nepadidina kitų asmenų (atsakovų) veiksmų neteisėtumo ir jų ryšio (kad ir netiesioginio) su įvykiu bei kilusia žala.
- 29.9. Teismai pažeidė proceso teisės normas, reglamentuojančias įrodinėjimą, įrodymų tyrimą ir vertinimą ([CPK](#) 177–179, 185 straipsniai), atmesdami ieškinį, pareikštą visiems atsakovams, neįvertino teisiškai reikšmingų aplinkybių, kad didesnio pavojaus šaltinio valdymas buvo perduotas neteisėtai teisės valdyti neturinčiai atsakovei, netinkamai panaudota tėvų valdžia leidžiant nepilnametei vienai valdyti didesnio pavojaus šaltinį, atsakovės U. R. paaiškinimų 2021 m. balandžio 8 d. teismo posėdžio metu, kad iš pradžių ji plaukiojo ramesniame krante, kur jie su atsakovais buvo apsistoję ir kur ją mokė atsakovas J. T., tačiau ji pati nusprendė išplaukti toliau, į kitą

krantą, kuriame buvo daug žmonių ir kitų vandens transporto priemonių ir kur nutoles nuo to kranto plaukiojo trečiasis asmuo. Labiau tikėtina, kad būtent atsakovų neteisėti veiksmai lėmė įvykį, kurio metu iškovei buvo padaryta žala. Teismų išvada, kad įvykis iš esmės įvyko dėl to, jog trečiasis asmuo A. U., būdamas nepakankamai atidus ir apdairus, nepraleido kliūtis iš dešinės, priimta iš esmės remiantis vien V. P. išvada, kurioje pateiktas vertinimas prieštarauja kitiems rašytiniams įrodymams (2020 m. kovo 18 d. Lietuvos transporto saugos administracijos Priežiūros departamento Vilniaus skyriaus vyriausiojo inspektoriaus S. T. sprendimui dėl administracinės bylos nepradėjimo, kuris laikytinas didesnę galią turinčiu įrodymu, Lietuvos transporto saugos administracijos 2020 m. gruodžio 8 d. rašte išdėstyti pozicijai, kad nepakanka įrodymų, jog A. U. nepraleido kito vandens motociklo ar netinkamai manevravo). Teismai nepašalino prieštaravimų tarp rašytinių įrodymų, V. P. išvadai nepagrįstai suteikė didesnę įrodomąją galią.

30. Atsakovai U. R., E. R., D. R., I. Ž., J. T. atsiliepimu į kasacinį skundą prašo skundžiamą nutartį palikti nepakeistą, priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:

- 30.1. Vadovaujantis [CK 6.270 straipsnio](#) 5 dalies nuostatomis, teisę į žalos atlyginimą ieškovė galėtų būti laikoma įgijusia tik tuo atveju, jei būtų nustatytos visos būtinosios atsakovės U. R. civilinės atsakomybės sąlygos – neteisėta veika, atsiradusi žala, priežastinis ryšys tarp neteisėtos veikos ir žalos bei kaltė ([CK 6.246, 6.249 straipsniai](#)). Nė viena kompetentinga institucija, atsakinga už įvykių vandenyje tyrimą, neatliko tyrimo, kurio tikslas – nustatyti, kas kaltas dėl 2019 m. liepos 28 d. vandens motociklų susidūrimo. Todėl įvykio mechanizmą, aplinkybes aiškinosi, kaltąjį asmenį nustatinėjo teismai ir, išsamiai ištyrę bylos medžiagą ir įvertinę Europos vidaus vandenų kelių laivybos taisyklėse įtvirtintą reguliavimą, padarė pagrįstą išvadą, jog dėl įvykio kaltas ieškovės vadovas – trečiasis asmuo A. U.. Nustatę įvykį sukėlusį kaltąjį asmenį teismai pagrįstai konstatavo nesant atsakovės U. R. deliktinės atsakomybės sąlygų.
- 30.2. Ieškovė nepagrįstai teigia, kad vien aplinkybė, jog atsakovė U. R. plaukė vandens motociklu neturėdama motorinio pramoginio laivo laivavedžio kvalifikacijos liudijimo, leidžia konstatuoti jos neteisėtus veiksmus ir kaltę dėl įvykio. Žala iškovei kilo ne dėl to, jog atsakovė plaukė vandens motociklu neturėdama liudijimo, o dėl to, jog įvyko dviejų vandens motociklų susidūrimas. Jį sukėlė trečiasis asmuo A. U. Ieškovės prielaidos, kad jei U. R., turėdama reikiamą kvalifikaciją, įgūdžius bei patirtį, būtų išvengusi susidūrimo, nebuvo įrodinėjamos. Tai, kad trečiasis asmuo nesugebėjo išvengti susidūrimo, patvirtina, jog išvengimas nesusijęs su kvalifikaciją patvirtinančio dokumento turėjimu, plaukiojimo įgūdžiais. Pozicija, kad vien vairavimo neturint tam specialios teisės faktas savaime reiškia šio asmens kaltę dėl įvykio, yra teisiskai ydinga.
- 30.3. Teismai pagrįstai nusprendė, kad, konstatavus A. U. deliktinės atsakomybės sąlygas, nėra teisinių prielaidų bendraatsakovių veikos teisei kvalifikacijai, kad atsižvelgiant į tai, jog dėl įvykio nėra nustatyta atsakovės U. R. neteisėta veika ir priežastinis ryšys su kilusiomis pasekmėmis – ieškovės turto sugadinimu, bendraatsakoviams deliktinė teisinė atsakomybė nekylo.
- 30.4. [CK 6.270 straipsnio](#) 3 dalis šiuo atveju netaikytina, nes nenustatyta, jog faktinė didesnio pavojaus šaltinio valdytoja U. R. būtų neteisėtai užvaldžiusi vandens motociklą.
- 30.5. Nepagrįsti ieškovės argumentai dėl ne visų byloje pareikštų reikalavimų išsprendimo. Didesnio pavojaus šaltinio (transporto priemonės) valdymą neteisėtai (pažeidžiant tam tikrus viešosios teisės nustatytus draudimus) perleidusio valdytojo civilinė atsakomybė nustatoma taip pat pagal bendrąsias deliktinės atsakomybės taisykles. Faktinio valdytojo atsakomybė kildinama tiesiogiai iš eismo įvykio sukėlimo, o valdymą perleidusio asmens – iš viešosios teisės normose nustatytos pareigos pažeidimo, lemiančio perleidimo neteisėtumą. Tokiu atveju solidarajai atsakomybei taikyti turi būti nustatytas objektyvusis bendrininkavimas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. kovo 12 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-59-1075/2020](#)). Faktinės didesnio pavojaus šaltinio valdytojos U. R. atsakomybė dėl įvykio, taigi ir atsakovų U. R., I. Ž. ir J. T. objektyvusis bendrininkavimas nenustatyti. Tik nustačius U. R. atsakomybę dėl įvykio sukėlimo būtų pagrindas spręsti dėl bendraatsakovių solidariosios atsakomybės, vertinti jų veiksmų ryšį su kilusia žala. Atsakovų E. R. ir D. R. subsidiarijoji atsakomybė būtų galima tik nustačius, jog U. R. yra kalta dėl įvykio bei jo metu atsiradusios žalos ir neturi pakankamai turto ar uždariojo savo veiksmais sukeltai žalai atlyginti.
- 30.6. Teismai pagrįstai netaikė Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. balandžio 19 d. nutartyje baudžiamojoje byloje [Nr. 2K-7-49-788/2016](#) pateiktų išaiškinimų, nes jie pateikti byloje, kurioje nustatytas dėl eismo įvykio kaltas asmuo, įvardyti konkretūs jo atlikti veiksmai, lėmę įvykį, didesnio pavojaus šaltinio valdytojo atsakomybė buvo griežtoji, t. y. be kaltės (automobilio valdytojas mirtinai partrenkė pėsčiąjį), atsakomybės klausimas nagrinėtas [CK 6.270 straipsnio](#) 1, 3 dalių kontekste, o nagrinėjamoje byloje atsakovės U. R. kaltė dėl įvykio nenustatyta, susidūrė du didesnio pavojaus šaltiniai, dėl jų sąveikos padaryta žala atlyginama bendrais pagrindais ([CK 6.270 straipsnio](#) 5 dalis), taigi skiriasi bylų faktinės aplinkybės.
- 30.7. Ieškovės teiginiai apie įrodymų tyrimo ir vertinimo taisyklių pažeidimus nepagrįsti bylos medžiaga, jai prieštarauja. Teismai ištyrė visą bylos medžiagą, ne vien Lietuvos transporto saugos administracijos Priežiūros departamento Vilniaus skyriaus vyriausiojo inspektoriaus S. T. 2020 m. kovo 18 d. sprendimą dėl administracinės teisenos nepradėjimo ir 2020 m. liepos 27 d. VŠĮ Klaipėdos laivybos tyrimų centro eksperto habil. dr. profesoriaus tolimojo plaukiojimo kapitono V. P. išvadas. Lietuvos transporto saugos administracija neatliko tyrimo dėl įvykio kilimo priežasčių, kaltų asmenų nustatymo. A. U. bylos nagrinėjimo metu pripažinus apie kliūtis iš dešinės pusės nepraleidimą ir teismams pagrįstai atmetus ieškovės keltą versiją dėl U. R. plaukimo didžiulių greičiu, netinkamu manevravimu, nėra pagrindo teigti, kad nebuvo pašalinti prieštaravimai byloje. Byloje nustatyta, kad įvykį lėmė ne vienintelė priežastis, jog A. U. nepraleido kliūtis iš dešinės, bet ir šio trečiojo asmens pažeidimų visuma – kad jis plaukdamas netinkamai stebėjo aplinką, plaukė agresyviai, darė „saulutes“, nebūdamas pakankamai budrus, nepamatė ir nepraleido U. R., atplaukiančios iš dešinės pusės.

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl vandens transporto priemonės valdytojo deliktinės civilinės atsakomybės sąlygas reglamentuojančių teisės normų aiškinimo

31. [CK 6.270 straipsnio](#) 1 dalyje įtvirtintas griežtosios deliktinės civilinės atsakomybės taikymo už didesnio pavojaus šaltinio (be kita ko, transporto priemonės) padarytą žalą atvejais, nustatyta, kad asmuo, kurio veikla susijusi su didesniu pavojumi aplinkiniams, privalo atlyginti didesnio pavojaus šaltinio padarytą žalą, jeigu neįrodo, kad žala atsirado dėl nenugalimos jėgos arba nukentėjusio asmens tyčios ar didelio neatsargumo.
32. Pagal kasacinio teismo išaiškinimus tais atvejais, kai žala padaroma didesnio pavojaus šaltiniu, atsakomybė atsiranda už žalos padarymo

faktą, nesiejant jo su teisinių pareigų nevykdymu ir didesnio pavojaus šaltinio valdytojo kalte. Sprendžiant dėl neteisėtų veiksmų, kaip vienos iš didesnio pavojaus šaltinio valdytojo civilinės atsakomybės sąlygų, egzistavimo, nebūtina konstatuoti esant pažeistą konkrečią teisės normą. Visų įmanomų priemonių rizikai sumažinti ėmimasis ir maksimalus saugumo, įskaitant ir eismo saugos, reikalavimų, eksploatuojant transporto priemones, užtikrinimas nepašalina jų pavojingumo (didesnės žalos padarymo aplinkiniams rizikos), egzistuojančio dėl objektyvių tokių transporto priemonės savybių. Dėl to, byloje nustačius žalos padarymo faktą didesnį pavojų aplinkiniams keliančiu veiksmu, aplinkybės, susijusios su eismo saugos reikalavimų pažeidimais, neturi įtakos, sprendžiant dėl civilinės atsakomybės sąlygų buvimo. Šios aplinkybės gali turėti reikšmės tuo atveju, kai, nustačius nukentėjusio asmens tyčią ar didelį neatsargumą, sprendžiamą dėl didesnio pavojaus šaltinio valdytojo atleidimo nuo civilinės atsakomybės ar žalos sumažinimo (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. spalio 14 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-257-248/2020](#) 24 punktą).

33. Tačiau [CK 6.270 straipsnio](#) 1 dalyje įtvirtinta taisyklė netaikoma, kai sąveikauja keli didesnio pavojaus šaltiniai ir žala atsiranda jų valdytojams. [CK 6.270 straipsnio](#) 5 dalyje nustatyta, kad didesnio pavojaus šaltinių valdytojams dėl šių šaltinių sąveikos padaryta žala atlyginama bendrais pagrindais. Tai reiškia, kad tais atvejais, kai žala dėl dviejų ar daugiau transporto priemonių sąveikos padaroma patiems transporto priemonės valdytojams, jiems vienas kito atžvilgiu kyla atsakomybė su kalte. Kasacinis teismas yra pažymėjęs, kad šiuo atveju atsakomybė be kaltės netenka prasmės, nes kiekvienas iš žalą patyrusių asmenų – didesnio pavojaus šaltinių valdytojų – įgautų teisę į žalos atlyginimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. vasario 22 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-56-969/2017](#), 13 punktas).
34. Nagrinėjamos bylos atveju ieškovė reikė reikalavimą priteisti iš atsakovų žalos, patirtos susidūrus dviem vandens transporto priemonėms, kurias faktiškai valdė atsakovė U. R. ir trečiasis asmuo A. U., atlyginimą. Dviejų didesnio pavojaus šaltinių sąveikos faktas, vadovaujantis pirmiau nurodytu teisiniu reguliavimu ir kasacinio teismo formuojama praktika, suponuoja būtinumą teismams sprendžiant dėl ieškovės teisės į žalos, padarytos jai nuosavybės teise priklausančiai transporto priemonei – vandens motociklui SEA DOO SPARK 2UP 900HO, atlyginimą taikyti bendrąją taisyklę ir nustatyti visas atsakovės U. R., kuriai kaip faktinei transporto priemonės valdytojai pareikštas ieškinys, deliktinės atsakomybės sąlygas – neteisėtus veiksmus, žalą, priežastinį ryšį ir kaltę ([CK 6.246–6.249 straipsniai](#)). Išvada, kad, be kitų atsakomybės sąlygų, turi būti nustatyta ir U. R. kaltė, koreliuoja su specialaus vidaus vandenų laivybos santykius reglamentuojančio teisės akto – Lietuvos Respublikos vidaus vandenų transporto kodekso 64 straipsnio 1 dalies nuostatomis, pagal kurias, susidūrus laivams, žalą, padarytą laivams ar kitam turtui, atlygina laivo valdytojas, dėl kurio kaltės įvyko susidūrimas.
35. Civilinėje teisėje veiksmų neteisėtumas yra suprantamas labai plačiai. Pagal [CK 6.246 straipsnio](#) 1 dalį civilinė atsakomybė – prievolė atlyginti žalą – atsiranda dėl neteisėtų veiksmų: neįvykdžius įstatymuose ar sutartyje nustatytos pareigos (neteisėtas neveikimas) arba atlikus veiksmus, kuriuos įstatymai ar sutartis draudžia atlikti (neteisėtas veikimas), arba pažeidus bendro pobūdžio pareigą elgtis atidžiai ir rūpestingai. [CK 6.263 straipsnyje](#) – specialiojoje deliktinės atsakomybės normoje – įtvirtinta kiekvieno asmens pareiga laikytis tokio elgesio taisyklių, kad savo veiksmais (veikimu, neveikimu) nepadarytų kitam asmeniui žalos; žalą, padarytą asmens turtui, o įstatymų nustatytais atvejais – ir neturtinę žalą privalo visiškai atlyginti atsakingas asmuo.
36. [CK 6.248 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyta, kad civilinė atsakomybė atsiranda tik tais atvejais, jeigu įpareigotas asmuo kaltas, išskyrus įstatymų arba sutarties nustatytus atvejus, kuriais civilinė atsakomybė atsiranda be kaltės. Skolininko kaltė preziumuojama, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus. Kaltė gali pasireikšti tyčia arba neatsargumu ([CK 6.248 straipsnio](#) 2 dalis). Civilinės atsakomybės prasme asmuo yra laikomas kaltu, jeigu atsižvelgiant į prievolės esmę bei kitas aplinkybes asmuo nebuvo tiek rūpestingas ir apdairus, kiek atitinkamomis sąlygomis buvo būtina ([CK 6.248 straipsnio](#) 3 dalis).
37. [CK 6.247 straipsnyje](#) įtvirtinta civilinės atsakomybės priežastinio ryšio sąlyga: atlyginami tik tie nuostoliai, kurie susiję su veiksmais, nulėmusiais skolininko civilinę atsakomybę tokiu būdu, kad nuostoliai pagal jų ir civilinės atsakomybės prigimtį gali būti laikomi skolininko veiksmų rezultatu.
38. Šios bendrosios civilinės atsakomybės sąlygas reglamentuojančios teisės normos nagrinėjamu atveju turi būti taikomos kartu su specialiosiomis laivybos santykius reglamentuojančiomis teisės normomis. Vidaus vandenų transporto kodekso 8 straipsnio 1 dalyje, be kita ko, nustatyta, kad vidaus vandenų kelių naudotojai privalo vykdyti įstatymų, laivybos taisyklių ir kitų teisės aktų reikalavimus, užtikrinti racionalų ir saugų vandenų kelių naudojimą. Lietuvos Respublikos vidaus vandenyse galioja Jungtinių Tautų Europos ekonomikos komisijos Vidaus transporto komiteto priimtos Europos vidaus vandenų kelių laivybos taisyklės, kurias tvirtina susisiekimo ministras (Vidaus vandenų transporto kodekso 22¹ straipsnio 2 dalis). Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2010 m. liepos 19 d. įsakyme Nr. 3-451, kuriuo nustatytas šių taisyklių galiojimas Lietuvos Respublikos vidaus vandenyse, nurodyta, kad tuo siekiama užtikrinti saugią laivybą. Pagal šių taisyklių nuostatas kiekvieną laivą turi valdyti asmuo, turintis reikiamą kvalifikaciją (laivavedys) (1.02 straipsnio 1 dalis). Kiekvienas laivas visada turi plaukti saugiu greičiu (1.04 straipsnio 1 dalis). Laivavedžiai privalo imtis visų atsargumo priemonių, diktuojamų bendrosios pareigos būti budriems ir įsitvirtinusios laivybos praktikos (1.04 straipsnio 2 dalis). Kai plaukiant priešpriešiais ar besikertančiais kursais vienas laivas privalo duoti kelią kitam laivui, pastarasis neturi keisti nei kurso, nei greičio (6.03 straipsnio 4 dalis). Jeigu du laivai plaukia besikertančiais kursais taip, kad gali kilti susidūrimo pavojus, laivas, kuris mato kitą laivą prie dešiniojo borto, privalo duoti jam kelią ir, jeigu leidžia aplinkybės, išvengti jo kurso kirtimo iš priekio. Bet laivas, kuris plaukia dešiniąją fārvaterio pusę, privalo toliau judėti savo kursu (6.03 bis straipsnio 1 dalis).
39. Šią bylą nagrinėję pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai ištyrė įvykio aplinkybes, vertino įvykio dalyvių – atsakovės U. R. bei trečiojo asmens A. U. – veiksmų teisėtumą laivybos reikalavimų laikymosi kontekste, taip pat vertino ieškovės akcentuotų aplinkybių, kad atsakovė neturėjo teisės vairuoti vandens transporto priemonę ir reikiamų įgūdžių, teisinę reikšmę deliktinės civilinės atsakomybės taikymo prasme.
40. Teismai nustatė, kad atsakovė U. R. vandens motociklu plaukė tiesia trajektorija, nedideliu greičiu, su apsukas ribojančiu mokomuoju raktu, nepažeisdama Europos vidaus vandenų kelių laivybos taisyklių. Atsakovė negalėjo imtis būtinų veiksmų susidūrimui išvengti, kadangi susidūrimas įvyko greitai, trečiajam asmeniui netikėtai pakeitus savo judėjimo trajektoriją. Teismai nekonstatavo atsakovės neteisėtos veikos, kuri būtų priežastiniu ryšiu susijusi su kilusiomis pasekmėmis – ieškovės turto sugadinimu. Teismų vertinimu, atsakovės amžius, vandens motociklo valdymo įgūdžiai, tai, kad atsakovė neturėjo pramoginio laivo laivavedžio kvalifikacijos, nebuvo tos aplinkybės, dėl kurių susidūrė transporto priemonės ir buvo patirta žala, tai tik teisinė prielaida spręsti dėl atsakingų asmenų atsakomybės už viešosios teisės normų pažeidimą.

41. Teismai konstatavo, kad dėl vandens transporto priemonių susidūrimo ir kilusios žalos kaltas trečiasis asmuo. Nustatyta, kad jis pažeidė Europos vidaus vandenų kelių laivybos taisyklių nuostatas, nes agresyviai plaukiodamas, darydamas „saulutes“ ir taip keldamas bangas bei staiga keisdamas judėjimo trajektoriją nebuvo pakankamai atidus, tinkamai nestebėjo aplinkos, nepraleido kliūtis iš dešinės, nes, kaip pats pripažino, nematė plaukiančios atsakovės U. R. Trečiasis asmuo vairavo sportinio tipo vandens motociklą, skirtą triukams, manevrams atlikti, buvo įsijungęs triukus palengvinantį praplėsto valdymo VTS™ režimą.
42. Ieškovė kasaciniame skunde, be kita ko, nurodo, kad apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai vertino vien tai, ar valdydama didesnio pavojaus šaltinį U. R. nepažeidė (negalėjo pažeisti) Europos vidaus vandenų kelių laivybos taisyklių nuostatų. Ieškovė argumentuoja, kad teismai netinkamai taikė [CK 6.246–6.248, 6.263, 6.270](#) straipsnių nuostatas, nepagrįstai pripažino, jog atsakovės U. R. veiksmai – didesnio pavojaus šaltinio (vandens motociklo) valdymas nesulaukus įstatymo reikalaujamo amžiaus ir neturint reikiamos kvalifikacijos – nelaikytina neteisėta veika. Ieškovės įsitikinimu, vien vandens motociklo valdymas įvykio metu buvo neteisėtas, pažeidžiantis imperatyviasias teisės normas ir viešąją tvarką.
43. Teisėjų kolegija laiko pagrįstais argumentus, kad vandens transporto priemonės turi teisę valdyti tik reikiamą kvalifikaciją turintys laivavedžiai. Toks reikalavimas, minėta, įtvirtintas Europos vidaus vandenų kelių laivybos taisyklėse. Pagal Vidaus vandenų transporto kodekso 18 straipsnio 6 dalies nuostatas asmenys, siekiantys gauti laivavedžio liudijimus, egzaminuojami susisieki ministro ar jo įgaliotos institucijos nustatyta tvarka. Šiuos asmenis egzaminuoja (tikrina teorines žinias) Transporto saugos administracija, o praktinius gebėjimus tikrina mokymo įstaigos. Šioje dalyje nurodytus dokumentus susisieki ministro nustatyta tvarka išduoda Transporto saugos administracija. Detaliau motorinių transporto priemonių laivavedžių rengimo, kompetencijos įgijimo, kvalifikacijos dokumentų išdavimo tvarka reglamentuojama Lietuvos Respublikos susisieki ministro 2016 m. vasario 1 d. įsakyму Nr. 3-31(1.5 E) patvirtintuose nuostatuose, kuriuose, be kita ko, nustatytas minimalus amžius, nuo kurio leidžiama įgyti teisę valdyti motorinius pramoginius laivus ir gali būti išduodami kvalifikacijos dokumentai (žr. nuostatų 18 punktą).
44. Kartu teisėjų kolegija pažymi, kad pirmiau ieškovės nurodytos aplinkybės (didesnio pavojaus šaltinio valdymas nesulaukus įstatymo reikalaujamo amžiaus, neturint reikiamos laivavedžio kvalifikacijos) savaime nesuponuoja deliktinės atsakomybės taikymo vienam iš faktinių transporto priemonės valdytojų. Kaip teisingai nurodė apeliacinės instancijos teismas skundžiamoje nutartyje, tai teisinė prielaida spręsti dėl atsakingų asmenų atsakomybės už viešosios teisės normų pažeidimą. Deliktinei civilinei atsakomybei taikyti transporto priemonių sąveikos atveju turi būti nustatytas kaltas asmuo, atlikęs konkrečius neteisėtus veiksmus, dėl kurių techniniu požiūriu įvyko susidūrimas ir atsirado žala kaip šių veiksmų pasekmė, t. y. kurie laikytini pagrindine įvykio priežastimi, lėmusia prašomą atlyginti žalą. Priešingai nei teigia ieškovė, tokiu atveju būtina vertinti transporto priemonių faktinių valdytojų veiksmų įvykio metu atitiktį specialiuosiuose teisės aktuose įtvirtintoms taisyklėms, nustatytų pažeidimų (konkrečių neteisėtų veiksmų, nustatytų pareigų nevykdymo) reikšmę įvykio, iš kurio tiesiogiai atsirado žala, sukėlimui.
45. Šią bylą nagrinėję teismai nustatė, kad susidūrimas įvyko dėl trečiojo asmens kaltės, jam pažeidus laivybos taisykles. Nors Europos vidaus vandenų kelių laivybos taisyklių 6.03 straipsnio 4 dalyje, be kita ko, įtvirtinta, kad tuo atveju, kai dėl kokios nors priežasties laivas, kuris neturi keisti nei kurso, nei greičio, atsiranda taip arti kito, kad susidūrimo neįmanoma išvengti vien tik laivo, kuris privalo duoti kelią, manevravimu, pirmasis laivas privalo atlikti tinkamą manevrą, kad būtų išvengta susidūrimo, nagrinėjamos bylos atveju, kaip nustatė teismai, atsakovė, net judėdama nedideliu greičiu tiesia trajektorija, negalėjo imtis būtinų veiksmų (atitinkamo manevro) susidūrimui išvengti dėl staigių ir netikėtų trečiojo asmens veiksmų, jam pakeitus savo judėjimo trajektoriją.
46. Teismams konstatavus, kad vandens motociklą susidūrimas įvyko ir žala buvo padaryta būtent dėl trečiojo asmens neteisėtų veiksmų, ir nenustačius visų būtinųjų atsakovės U. R. deliktinės civilinės atsakomybės sąlygų, priešingai nei kasaciniame skunde argumentuoja ieškovė, nebuvo pagrindo spręsti dėl kitų atsakovų atsakomybės už ieškovės patirtą žalą. Teismai padarė pagrįstą išvadą, kad, atsižvelgiant į tai, jog dėl įvykio nėra nustatyta priežastinių ryšių su kilusiomis pasekmėmis (ieškovės turto sugadinimu) susijusi atsakovės U. R. neteisėta veika, bendraatsakoviams deliktinė civilinė atsakomybė taip pat nekyla.
47. Teisėjų kolegija pažymi, kad ieškovė, siekdama pagrįsti argumentus, jog teismai vis dėlto privalejo spręsti dėl kitų atsakovų (E. R., D. R., J. T., I. Ž.) atsakomybės, be pagrindo remiasi kasacinio teismo išaiškinimais, pateiktais 2016 m. balandžio 19 d. nutartyje baudžiamojoje byloje [Nr. 2K-7-49-788/2016](#), 2020 m. kovo 12 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. e3K-59-1075/2020.
48. Pagal nuosekliai formuojamą teismų praktiką remtis teismų precedenais reikia itin apdairiai. Precedento galią turi tik tokie ankstesni teismų sprendimai, kurie buvo sukurti analogiškose bylose, kurių faktinės aplinkybės tapačios arba labai panašios į nagrinėjamos bylos (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. gruodžio 19 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. e3K-3-394-611/2019](#) ir joje nurodytą kasacinio teismo praktiką).
49. Ieškovės nurodomose kasacinėse bylose [Nr. 2K-7-49-788/2016](#) ir Nr. e3K-59-1075/2020 buvo sprendžiama dėl faktinio didesnio pavojaus šaltinio valdytojo ir neteisėtai (pažeidžiant viešosios teisės nustatytus skirtingo pobūdžio draudimus (atitinkamai perdavus transporto priemonę teisės vairuoti neturinčiam asmeniui ir perleidus privalomuoju draudimu nedraustą transporto priemonę)) valdymą perleidusio asmens solidariosios atsakomybės taikymo sąlygų. Pagal šiose bylose nustatytas faktines aplinkybes kiekviename iš eismo įvykių dalyvavo tik vienas didesnio pavojaus šaltinis (automobilis), kuriuo padaryta žala. Dėl faktinių automobilių valdytojų kaltės, jiems pažeidus kelių eismo saugumo taisykles, baudžiamosios bylos atveju pėsčiasis žuvo, civilinės bylos atveju – buvo sužalotas. Faktiniai transporto priemonių valdytojai buvo pripažinti kaltais padarę nusikalstamas veikas.
50. Nagrinėjamoje civilinėje byloje nenustatyti faktinės vandens transporto priemonės valdytojos – atsakovės U. R. neteisėti veiksmai, kurie būtų priežastiniu ryšiu susiję su ieškovės turtui padaryta žala. Be to, skirtingai nei pirmiau nurodytose bylose, šiuo atveju žala ieškovei atsirado dėl dviejų didesnio pavojaus šaltinių sąveikos, tačiau būtinoji U. R. deliktinės civilinės atsakomybės sąlyga – kaltė – nenustatyta. Dėl šių aplinkybių, priešingai nei ieškovės nurodomose bylose, apskritai nėra pagrindo spręsti dėl atsakovų deliktinės civilinės atsakomybės, taigi neaktualūs ir kasacinio teismo išaiškinimai, susiję su valdymą perleidusių asmenų atsakomybės sąlygomis.

51. Kasaciniame skunde ieškovė argumentuoja, kad teismai pažeidė įrodinėjimą, įrodymų tyrimą ir vertinimą reglamentuojančias teisės normas, nepagrįstai neįvertino teisiskai reikšmingų aplinkybių, kurios, ieškovės įsitikimu, patvirtina, jog būtent atsakovų neteisėti veiksmai lėmė įvykį, kurio metu ieškovei buvo padaryta žala. Ieškovė taip pat nurodo, kad teismai nepagrįstai išvadą dėl trečiojo asmens kaltės grindė vien V. P. išvada ir suteikė jai didesnę įrodomąją galią. Šioje išvadoje pateiktas vertinimas, ieškovės įsitikinimu, prieštarauja kitiems rašytiniams įrodymams – 2020 m. kovo 18 d. Lietuvos saugos administracijos Priežiūros departamento Vilniaus skyriaus vyriausiojo inspektoriaus S. T. sprendimui nepradėti administracinės bylos, kuris laikytinas turinčiu oficialaus rašytinio įrodymo galią, ir Lietuvos transporto saugos administracijos 2020 m. gruodžio 8 d. rašte išdėstyti pozicijai, kad nepakanka įrodymų, jog A. U. nepraleido kito vandens motociklo ar netinkamai manevravo.
52. Įrodymų vertinimas pagal [CPK](#) 185 straipsnį reiškia, jog bet kokios informacijos įrodomąją vertę nustato teismas pagal vidinį savo įsitikinimą, pagrįstą visapusišku ir objektyviu aplinkybių, kurios buvo įrodinėjamos proceso metu, išnagrinėjimu, vadovaudamasis įstatymais. Pagal [CPK](#) 176 straipsnio 1 dalį įrodinėjimo tikslas – tai teismo įsitikinimas, pagrįstas byloje esančių įrodymų tyrimu ir įvertinimu, kad tam tikros aplinkybės, susijusios su ginčo dalyku, egzistuoja arba neegzistuoja, t. y. faktą galima pripažinti įrodytu, jeigu byloje esančių įrodymų, kuriuos visapusiškai įvertino teismas, pagrindu susiformuoja teismo įsitikinimas, kad faktas buvo. Reikia įvertinti kiekvieną įrodymą ir įrodymų visetą. Išvados dėl įrodinėjimo dalyko įrodytinumo turi būti logiškai pagrįstos byloje surinktais duomenimis. Teismas gali konstatuoti tam tikros aplinkybės buvimą ar nebuvimą, kai tokiai išvadai padaryti pakanka byloje esančių įrodymų. Įrodymų pakankamumas byloje reiškia, kad jie tarpusavyje neprieštarauja vieni kitiems ir jų visuma leidžia padaryti pagrįstą išvadą apie įrodinėjamų faktinių aplinkybių buvimą (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. vasario 14 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-42-684/2019](#) 30 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką).
53. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų turinys, teisėjų kolegijos vertinimu, patvirtina, kad teismai analizavo visą bylos medžiagą ir išvadas grindė ne vien VŠĮ Klaipėdos laivybos tyrimų centro eksperto habil. dr. tolimojo plaukiojimo kapitono V. P. 2020 m. liepos 27 d. išvadomis dėl pagrindinės vandens motociklų susidūrimo priežasties (padarytomis ištyrus gausius duomenis – trečiojo asmens, liudytojų parodymus, Lietuvos transporto saugos administracijos medžiagą, įvykio schemą, įvykio vietoje darytą policijos fotolentelę, nutarimą atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą, U. R. darytas nuotraukas, vadovaujantis Europos vidaus vandenų kelių laivybos taisyklėmis), o įrodymų visumą, išsamiai pasisakydami dėl teisiskai reikšmingo įrodymų turinio, informacijos skirtinguose šaltiniuose sutapties. Tai, kad ieškovė nesutinka su teismų atliktu įrodymų vertinimu, juos interpretuoja kitaip, nesutinka su teismų išvadomis, nesudaro pagrindo konstatuoti įrodymų tyrimą ir vertinimą reglamentuojančių proceso teisės normų pažeidimą. Ieškovės kasaciniame skunde akcentuojamos aplinkybės (dėl neteisėto didesnio pavojaus šaltinio valdymo, neteisėto valdymo perdavimo, netinkamo tėvų valdžios panaudojimo, atsakovės U. R. apsisprendimo plaukti į kitą krantą, kai jame plaukiojo trečiasis asmuo), atsižvelgiant į ankstesniame šios nutarties skyriuje pateiktus išaiškinimus, nėra teisiskai reikšmingos šios bylos baigčiai.
54. Vertindama ieškovės argumentus dėl teismų netinkamai identifikuotos kai kurių įrodymų įrodomosios galios, teisėjų kolegija nurodo, kad pagal teisinį reguliavimą jokie įrodymai teismui neturi iš anksto nustatytos galios, išskyrus [CPK](#) nurodytas išimtis ([CPK](#) 185 straipsnio 2 dalis). [CPK](#) 197 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad dokumentai, išduoti valstybės ir savivaldybių institucijų, patvirtinti kitų valstybės įgaliotų asmenų neviršijant jiems nustatytos kompetencijos bei laikantis atitinkamiems dokumentams keliamų formos reikalavimų, laikomi oficialiais rašytiniais įrodymais ir turi didesnę įrodomąją galią. Aplinkybės, nurodytos oficialiuose rašytiniuose įrodymuose, laikomos visiškai įrodytomis, iki jos bus paneigtos kitais byloje esančiais, išskyrus liudytojų parodymus, įrodymais.
55. Šią bylą nagrinėję teismai nustatė, kad dėl ginčo įvykio kaltas asmuo nei ikiteisminio tyrimo metu, nei tyrimą atliekant Lietuvos transporto saugos administracijai nenustatytas. Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Elektrėnų policijos komisariato Veiklos skyriaus 2019 m. rugpjūčio 28 d. nutarime, kuriuo atsisakyta pradėti ikiteisminį tyrimą, be kita ko, nurodyta, kad veika turėtų būti vertinama kaip neatsargi, pažeidžiant nustatytas vidaus vandenų laivybos taisykles; reikalinga nustatyti, kuris iš vandens transporto dalyvių pažeidė esminį punktą, lėmusį susidūrimą ir sukėlusį šio įvykio pasekmes. Surinkta medžiaga perduota tirti Lietuvos transporto saugos administracijai dėl galimų ANK pažeidimų. Lietuvos transporto saugos administracijos Priežiūros departamento Vilniaus skyriaus vyr. inspektorius S. T. 2020 m. kovo 18 d. sprendimu nurodė nepradėsiantis administracinio nusižengimo teisenos, nes nepakanka įrodymų konstatuoti, kad A. U. nesilaikė Europos vidaus vandenų kelių laivybos taisyklių reikalavimų, t. y. nepraleido kito vandens motociklo ar netinkamai manevravo vandens telkinyje ir tokiais savo veiksmais įvykdė ANK 406 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą pažeidimą. Apeliacinės instancijos teismas nustatė, kad Lietuvos transporto saugos administracija apskritai nespėdė klausimo dėl kalto dėl ginčo įvykio asmens. Lietuvos transporto saugos administracijos 2020 m. gruodžio 8 d. rašte nurodyta, kad šiuo aspektu tyrimas nebuvo atliekamas.
56. Pirmiau nurodytuose dokumentuose nekonstatuotos aplinkybės, kurios sudaro įrodinėjimo dalyką šioje civilinėje byloje, neužfiksuoti duomenys, kurie būtų reikšmingi bylai išnagrinėti. Dėl nurodytų priežasčių šių dokumentų atitikties oficialių, didesnę įrodomąją galią turinčių įrodymų kriterijams vertinimas būtų perteklinis. Tai, kad Lietuvos transporto saugos administracijos Priežiūros departamento Vilniaus skyriaus vyr. inspektoriaus S. T. 2020 m. kovo 18 d. sprendime nurodyta, jog nepakanka įrodymų konstatuoti, kad A. U. nesilaikė Europos vidaus vandenų kelių laivybos taisyklių reikalavimų, dėl to administracinio nusižengimo teisenos nuspręsta nepradėti, nereiškia, jog šią bylą nagrinėję teismai negalėjo spręsti dėl įrodymų pakankamumo A. U. neteisėtiems veiksams ir kaltei civilinės teisės prasme konstatuoti. Įrodinėjimo standartas administracinėje ir civilinėje teisėje skiriasi. Asmens kaltė administracinio nusižengimo bylose gali būti konstatuota tik tada, kai, ištyrus proceso metu surinktus įrodymus, nelieka jokios protingos abejonės, kad traukiamas administracinės atsakomybės asmuo padarė veiką, už kurią turi būti skiriama nuobauda (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. lapkričio 11 d. nutartį administracinio nusižengimo byloje [Nr. 2AT-35-648/2021](#)). Tuo tarpu civilinėje teisėje vadovaujama įrodymų pakankamumo taisykle.

Dėl bylos procesinės baigties

57. Apibendrinama teisėjų kolegija nurodo, kad kasacinio skundo argumentai neteikia pagrindo panaikinti ar pakeisti skundžiamą nutartį.

Apeliacinės instancijos teismas tinkamai aiškino ir taikė teisės normas, reglamentuojančias vandens transporto priemonės valdytojo deliktinės civilinės atsakomybės sąlygas, nepažeisdamas įrodymų tyrimą ir vertinimą reglamentuojančių teisės normų identifikavo pagrindinę įvykio priežastį, lėmusią žalos ieškovei atsiradimą, pagrįstai nusprendė, jog, nenustačius atsakovės U. R. neteisėtų veiksmų, kurie būtų priežastiniu ryšiu susiję su kilusiomis pasekmėmis, nekonstatavus jos kaltės, nėra pagrindo spręsti dėl kitų atsakovų deliktinės civilinės atsakomybės.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

58. Pagal [CPK 93 straipsnio](#) 1 dalį šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, jos turėtas bylinėjimosi išlaidas teismas priteisia iš antrosios šalies, nors ši ir būtų atleista nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo į valstybės biudžetą. Netenkinus kasacinio skundo, ieškovei bylinėjimosi išlaidos neatlygintinos.
59. Atsakovė E. R. pateikė įrodymus, patvirtinančius patirtas 1580 Eur bylinėjimosi išlaidas advokato pagalbai apmokėti už atsiliepimo į kasacinį skundą surašymą (2022 m. sausio 24 d. sąskaitą už teisinės paslaugas Nr. 20220124-1, AB SEB banko patvirtinimą apie lėšų įskaitymą, ir prašė jų atlyginimą priteisti iš ieškovės. Šios išlaidos atitinka Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio (redakcija, galiojanti nuo 2015 m. kovo 20 d.) 7, 8.14 punktų nuostatas, jų atlyginimas atsakovei E. R. priteistinas iš ieškovės.
60. Kasacinis teismas patyrė 19,47 Eur išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. birželio 8 d. pažyma apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu). Šių išlaidų atlyginimas valstybei priteistinas iš ieškovės.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. lapkričio 16 d. nutartį palikti nepakeistą.

Priteisti atsakovei E. R. (a. k. (duomenys neskelbtini) iš ieškovės UAB „A&A Finance“ (j. a. k. 304639532) 1580 (vieną tūkstantį penkis šimtus aštuoniasdešimt) Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo.

Priteisti valstybei iš ieškovės UAB „A&A Finance“ (j. a. k. 304639532) 19,47 Eur (devyniolika Eur 47 ct) išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu, atlyginimo. Valstybei priteista suma mokėtina į Valstybinės mokesčių inspekcijos (j. a. k. 188659752) biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, įmokos kodas – 5662.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Sigita Rudėnaitė

Antanas Simniškis

Algirdas Taminskas